



Pokerra, xakea eta Go jokoa



ASIER BLAS MENDOZA
EHU-KO IRAKASLEA

Yanis Varoufakis-ek DiEM25 mugimenduaren Youtubeko kanalean elkarrizketatu du Columbiako Unibertsitateko Jeffrey Sachs irakaslea. Horrek azaldu du nazioarteko politikan Amerikako Estatu Batuek pokerrean jokatzen dutela, Errusiak xakean eta txinatarrek Go jokoa. Azken hori Txinan asmatu zen duela 2.500 urte baino gehiago. Azkar eta baldarki ulertzeko: maila jasagoko xake bat litzateke. Hain zuzen ere, AEBek jolasten dutenaren kontrakoa da.

Pokerrak oso epe laburrak ditu. Ez duzu estrategia konplexu luzeirik. Esku bakoitzak minutu bat hartzen du. Hori da Sachsen esanetan AEBetako pentsamoldea Nazioarteko Harremanetan, esku bat bota, irabazi/galdu, eta azkar ekiten dio hurrengoari, zerotik hasita. Baina nola jokatzen da? Funtsean, iruzurrean eta harrokeriatan oinarritzen da, ez dago kalkulu korapilatsuan edo lerro estrategiko luzeetan oinarrituta, Go jokoa edo xakean bezala. Horren antza du AEBetako kaosaren “estrategiak” azken hamarkadetan: herrialde hau bonbardatu, beste hau inbaditu, hurrengoak suntsitu, honetan estatu kolpea antolatu, beste horretan gerra bat piztu eta elikatu, hemen santzioak eta han enbargoak jarri, eta, nola ez, guztientzako merkatu librearen aldeztu ostean, orain aduana-zergak inposatu.

Washingtonen, erabakien eta egin-tzen arteko epe luzeko irakurketa estrategia falta nabaria gailentzen da. Halere, munduko lehenengo potentzia zaren eta zure propaganda makine-

Arazoa da pokerrean arrisku handiak hartzen dituenari oso lagungarri zaiola bere etsaien psikologia ezagutzea, eta Washingtonen, antza, urteak daramatzate ulertu gabe txinatarren psikologia

rian konfiantza osoa duzunean, pentsatzen duzu zure poker jokoa xakea edo Go-a baino hobea dela edo, gutxienez, uste duzu hori saltzeko gai zarela. Izan ere, AEBek praktika handia dute horretan, Edward L. Bernays-ek, propaganda eta pertsuasioaren (manipulazioaren) maisuak, argi utzi zuen bezala *Propaganda* (1928) liburuko lehen lerroetan:

“Masen ohitura eta iritzi antolatuen manipulazio kontziente eta adimentsua elementu garrantzitsua da gizarte demokratikoan. Gizartearen mekanismo ezezagun hori manipulatzeko dutenak gobernu ikusezin bat osatzen dute, gure herrialdeko benetako botere agintaria dena. Gobernatuak gara, gure izpirituak moldatuak, gure gustuak eratuak, gure ideiak iradokiak, hein handi batean se-

kula entzun ez ditugun pertsonengandik. Gure gizarte demokratikoa antolatzeko moduaren emaitza logikoa da”.

Arazoa da pokerrean arrisku handiak hartzen dituenari oso lagungarri zaiola bere etsaien psikologia ezagutzea, eta Washingtonen, antza, urteak daramatzate ulertu gabe txinatarren psikologia eta Go jokoa. Trumpen mehatxuak eta aduana-zerga iragarpenek ez dute Pekin izutu. Akaso, bere “aliatu” edo “menpeko” bezala definitzen dituen herrialdeak koldartuko ditu eta gutxi batzuk Washingtonen esanetara jarri; baina herrialde gehienek ez diote bizkarra emango munduko lehenengo ekonomia produktiboari, Txinari, alegia.

Txinako kanpo esportazioen %12 AEBetara doa (BPGren %2,3), ordezkagarria dena Latinoamerikan, Afrikan eta Eurasian irekitzen ari zaizkion merkatuekin. Arazo handiagoak AEBek izan ditzakete: nola ordezkatzeko dituen Txinatik AEBetara iristen diren esportazioen %90 (teknologia, energia berderako produktuak, bateriak...)? Horietako asko ezinbestekoak dira iparramerikar produktuak fabrikatu ahal izateko. Aldiz, Txinak AEBetatik inportatzen dituen produktuen %70 nekazaritza produktuak eta energia dira, erraz ordezkatzeko modukoak beste herrialdeetatik. Gauzak horrela, galdera zera da: Washingtonek jokoa aldatu eta harrokeriatan ibiltzeari utziko dio edo pokerrean jarraituko du munduan, eta bere etxean anabasa zabaltzen? ●